TEISINGUMO TEISMO (plenarinė sesija) SPRENDIMAS

2004 m. spalio 5 d.*

Byloje C-475/01

dėl ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo pagal EB 226 straipsnį,

pareikšto 2001 m. gruodžio 6 d.,

Europos Bendrijų Komisija, atstovaujama E. Traversa ir M. Condou Durande, nurodžiusių adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

ieškovė,

palaikoma

Jungtinės Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystės, atstovaujamos K. Manji,

įstojusios į bylą šalies,

* Proceso kalba: graikų.

prieš

Graikijos Respubliką, atstovaujamą A. Samoni-Rantou ir P. Mylonopoulos, nurodžiusių adresą dokumentams įteikti Liuksemburge,

atsakovę,

TEISINGUMO TEISMAS (plenarinė sesija),

kurį sudaro pirmininkas V. Skouris, kolegijos pirmininkai P. Jann, C. W. A. Timmermans, A. Rosas, C. Gulmann, J.-P. Puissochet ir J. N. Cunha Rodrigues, teisėjai R. Schintgen, F. Macken ir N. Colneric ir S. von Bahr (pranešėjas),

generalinis advokatas A. Tizzano,
sekretorė L. Hewlett, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2003 m. rugsėjo 4 d. posėdžiui,

susipažinęs su 2004 m. sausio 15 d. posėdyje pateikta generalinio advokato išvada,

priima šį

Sprendimą

1 Savo ieškiniu Europos Bendrijų Komisija Teisingumo Teismo prašo pripažinti, kad, palikdama galioti ouzo mažesnį nei kitiems alkoholiniams gėrimams taikomą akcizą, Graikijos vyriausybė neįvykdė įsipareigojimų pagal EB 90 straipsnio 1 dalį.

2 2002 m. liepos 25 d. Teisingumo Teismo pirmininko nutartimi Jungtinei Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystei buvo leista įstoti į bylą Komisijos pusėje. Ji nepateikė rašytinių paaiškinimų ir posėdyje nebuvo atstovaujama.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 1992 m. spalio 19 d. Tarybos direktyva 92/83/EEB dėl akcizų už alkoholį ir alkoholinius gėrimus struktūrų suderinimo (OL L 316, p. 21) nustato akcizų tarifų apskaičiavimo taisykles visiems produktams, patenkantiems į jos taikymo sritį. Taikymo sritį apibrėžia šios direktyvos 19 ir 20 straipsniai.

4 Direktyvos 92/83 19 straipsnis numato:

„1. Valstybės narės apmokestina etilo alkoholį akcizu pagal šios direktyvos nuostatas.

2. Valstybės narės nustato savo tarifus pagal Direktyvos 92/84/EEB nuostatas."

5 Pagal Direktyvos 92/83 20 straipsnį:

„Šioje direktyvoje terminas „etilo alkoholis" apima:

— visus produktus, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija viršija 1,2 % ir kurie yra priskiriami KN 2207 ir 2208 kodams, net tais atvejais, kai šie produktai yra produkto, priskirtino kitam KN skirsniui, sudedamoji dalis,

— produktus, priskiriamus KN 2204, 2205 ir 2206 kodams, kurių faktinė tūrinė alkoholio koncentracija viršija 22 %,

— geriamojo spirito turinčius produktus nepriklausomai nuo to, ar tai mišinys, ar ne."

6 Akcizo suma apskaičiuojama pagal Direktyvos 92/83 21–26 straipsnius. 23 straipsnis esant tam tikroms aplinkybėms tam tikriems produktams leidžia taikyti sumažintą akcizo tarifą. Ši nuostata yra išdėstyta taip:

„Toliau išvardytos valstybės narės gali taikyti sumažintą tarifą, kuris gali būti mažesnis už minimalų tarifą, tačiau negali būti daugiau nei 50 % mažesnis už standartinį nacionalinį akcizo tarifą, taikomą etilo alkoholiui, tokiems produktams:

<...>

2) Graikijos Respublika – anyžiais aromatintiems spiritiniams gėrimams, kurių apibrėžimas yra pateiktas Reglamente (EEB) Nr. 1576/89 ir kurie yra bespalviai bei savo sudėtyje turi 50 gramų ar mažiau cukraus viename litre ir kurių ne mažiau kaip 20 % galutinio produkto alkoholio koncentracijos susideda iš alkoholio, aromatinto distiliuojant tradiciniuose variniuose distiliatoriuose, kurių pajėgumas yra 1 000 litrų ar mažiau."

Nacionalinės teisės aktai

7 Įstatymo Nr. 2127/93 tikslas – perkelti į Graikijos teisę Direktyvą 92/83.

8 Jame nustatytas apytikslis bazinis akcizo tarifas 294 000 GRD už gryno alkoholio hektolitrą.

9 Tačiau to paties įstatymo 26 straipsnis numato, kad šis ouzo nustatytas bazinis tarifas gali būti sumažintas 50 % taip, kad šio produkto apmokestinimo akcizu suma neviršytų 147 000 GRD už gryno alkoholio hektolitrą.

Ikiteisminė procedūra

10 Komisija buvo gavusi įvairių skundų dėl to, kad Graikijos valdžios institucijos ouzo taikė sumažintą akcizų tarifą, nors kitiems alkoholiniams gėrimams, pavyzdžiui, džinui, degtinei, viskiui, romui, tekilai ir rakei, buvo taikomas mažiau palankesnis tarifas.

11 Manydama, kad šis tarifų skirtumas yra nesuderinamas su EB 90 straipsnio 1 dalimi, Komisija inicijavo procedūrą dėl įsipareigojimų neįvykdymo. Oficialiai prašydama Graikijos Respublikos pateikti savo pastabas ji 1999 m. rugpjūčio 10 d. priėmė argumentuotą nuomonę, nurodydama šiai valstybei narei imtis būtinų priemonių atsižvelgti į šią nuomonę per du mėnesius nuo jos gavimo. Kadangi Graikijos valdžios institucijos ginčijo nurodytą Bendrijos teisės pažeidimą, Komisija pareiškė šį ieškinį.

Dėl ieškinio

12 Pirmiausia primintina, kad Komisija pabrėžė, jog jos ieškinys išimtinai grindžiamas EB 90 straipsniu ir nesiremia Direktyvos 92/83 23 straipsniu. Šiomis aplinkybėmis

tas faktas, kad Komisija nepareiškė ieškinio dėl direktyvos minėto straipsnio panaikinimo, neturi jokios įtakos šio ieškinio dėl įsipareigojimų neįvykdymo priimtinumui.

13 Iš esmės Komisija tvirtina, kad Bendrijos antrinės teisės aktai turi būti aiškinami bei į valstybių narių nacionalinę teisę perkeliami laikantis EB nuostatų. Jos manymu, tai reiškia, kad antrinės teisės nuostatos, suteikiančios valstybėms narėms teisę taikyti sumažintą akcizo tarifą nacionaliniam produktui, neatleidžia jų nuo pareigos laikytis Sutarties pagrindinių principų, įskaitant ir EB 90 straipsnyje įtvirtintą principą. Komisija mano, kad taikydama sumažintą akcizo tarifą tik ouzo Graikijos Respublika pažeidė EB 90 straipsnio 1 dalį. Galiausiai pagal Teisingumo Teismo praktiką, kad atitiktų EB 90 straipsnį, nacionalinė mokesčių sistema privalo neleisti bet kokios galimybės, kad užsienio produktai būtų apmokestinti didesniais mokesčiais nei panašūs vietiniai produktai.

14 Graikijos vyriausybė neigia, kad jos teisės aktai prieštarauja Bendrijos teisei. Jos manymu, grįsdama savo ieškinį tik EB 90 straipsniu Komisija neatsižvelgė į šioje byloje taikytiną *lex specialis*, t. y. Direktyvos 92/83 23 straipsnį, suteikiantį teisę šiai valstybei narei taikyti ouzo sumažintą akcizo tarifą. Taip pat Graikijos Respublika neigia, kad ouzo ir kiti alkoholiniai gėrimai, pavyzdžiui, džinas, degtinė ir viskis, yra panašūs.

15 Šiuo požiūriu primintina, kad Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 punktas Graikijos Respublikai leidžia ouzo taikyti mažesnį nei minimalus akcizo tarifą, numatant, kad jis būtų ne daugiau kaip 50 % mažesnis už standartinį etilo alkoholiui taikomą nacionalinį akcizo tarifą.

16 Neginčijama, kad nustatydama ouzo 50 % kitiems alkoholio produktams taikomą akcizo tarifą Graikijos Respublika vadovavosi Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 punktu ir kad tai atlikdama laikėsi šios nuostatos sąlygų.

17 Tokiomis aplinkybėms, savo ieškiniu tiesiogiai ginčydama akcizo tarifą, kurį Graikijos Respublikai turėjo teisę taikyti ouzo pagal Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 punktą, Komisija kartu netiesiogiai, bet neišvengiamai ginčija šios nuostatos teisėtumą.

18 Preziumuojama, kad Bendrijos institucijų teisės aktai teisėti ir sukelia teisinių pasekmių, kol jie panaikinami pagal ieškinį dėl panaikinimo ar paskelbiami nebegaliojančiais pagal prašymą dėl prejudicinio sprendimo priėmimo arba pagal prieštaravimą dėl jo teisėtumo (žr. 1994 m. birželio 15 d. Sprendimo *Komisija prieš BASF ir kt.*, C-137/92 P, Rink. p. I-2555, 48 punktą ir 1999 m. liepos 8 d. Sprendimo *Chemie Linz prieš Komisiją*, C-245/92 P, Rink. p. I-4643, 93 punktą).

19 Šio principo išimtis – teisės aktai, kurie dėl rimtų pažeidimų, tokių akivaizdžių, jog jų negalima laikyti priimtinais Bendrijos teisės sistemoje, yra neteisėti ir negali sukelti jokių, net ir laikinųjų, teisinių pasekmių bei pripažįstami niekiniais. Šios išimties tikslas yra išlaikyti pusiausvyrą tarp dviejų fundamentaliųjų, kartais vienas kitam prieštaraujančių reikalavimų, kuriuos turi atitikti teisės sistema, t. y. teisinių santykių pastovumo ir teisėtumo užtikrinimo (žr. minėtų sprendimų *Komisija prieš BASF ir kt.*, 49 punktą ir *Chemie Linz prieš Komisiją* 94 punktą).

20 Padarius išvadą, kad Bendrijos institucijos teisės aktas yra niekinis, kyla svarbių pasekmių, todėl tokia išvada siekiant teisinio tikrumo galima tik kraštutiniais atvejais (minėtų sprendimų *Komisija prieš BASF ir kt.* 50 punktas ir *Chemie Linz prieš Komisiją* 95 punktas).

21 Todėl nei visa Direktyva 92/83, nei jos 23 straipsnio 2 punktas negali būti pripažinti niekiniais.

22 Taip pat reikia papildyti, kad Taryba šios direktyvos nepanaikino ir kad Teisingumo Teismas jos 23 straipsnio 2 punkto nepanaikino bei nepaskelbė negaliojančiu.

23 Tokiomis aplinkybėms Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 punktas sukelia teisinių pasekmių, kurių teisėtumas yra preziumuojamas.

24 Todėl darytina išvada, kad palikdama galioti pagal Direktyvos 92/83 23 straipsnio 2 punktą priimtas bei jį atitinkančias nacionalinės teisės nuostatas Graikijos Respublika nepažeidė pagal Bendrijos teisę kylančių įsipareigojimų.

25 Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, pripažintina, kad palikdama galioti ouzo nustatytą žemesnį nei kitiems alkoholiniams gėrimams taikomą akcizo tarifą Graikijos Respublika nepažeidė savo įsipareigojimų pagal Bendrijos teisę

26 Todėl Komisijos ieškinį dėl įsipareigojimų neįvykdymo reikia atmesti kaip nepagrįstą.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

27 Pagal Darbo reglamento 69 straipsnio 2 dalį pralaimėjusiai šaliai nurodoma padengti išlaidas, jeigu laimėjusi šalis to prašė. Kadangi Graikijos Respublika prašė priteisti išlaidas ir Komisija pralaimėjo bylą, pastaroji turi padengti išlaidas. Pagal to paties reglamento 69 straipsnio 4 dalies 1 pastraipą įstojusi į bylą šalis, Jungtinė Karalystė, padengia savo išlaidas.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (plenarinė sesija) nusprendžia:

1. **Atmesti ieškinį.**

2. **Priteisti iš Europos Bendrijų Komisijos bylinėjimosi išlaidas.**

3. **Jungtinė Didžiosios Britanijos ir Šiaurės Airijos Karalystė padengia savo išlaidas.**

Parašai.